Dubois® i wspólnicy

Wspólnicy:
adw. Jacek Dubois
r. pr. Elżbieta Kosińska-Kozak
adw. Elżbieta Buczek
r. pr. Szymon Chmielewski

Adwokaci i Radcy Prawni:
adw. Aleksandra Adamiak
adw. Radosław Ambroziak
adw. Marcin Bąk
adw. Amadeusz Borkowski
adw. Anna Chybińska-Twardawa
r. pr. Magdalena Czech
adw. Sandra Drzyzga
r. pr. Agnieszka Frank-Dembińska
adw. Zofia Gajewska
r. pr. Piotr Jarosz
adw. Konrad Kaczyński
adw. Adam Klepczyński
adw. Ewa Knobloch
r. pr. Kacper Krawczyk
adw. Monika Król-Gajewska
adw. Patrycja Maksymiak
adw. Łukasz Marczyk
adw. Zuzanna Miąsko
adw. Agnieszka Najda-Krocz
adw. Natalia Pazera
r. pr. Agata Plichta-Trzonkowska
adw. Michał Plocke
adw. Klaudyna Rybak
adw. Michał Sapiński
adw. Kinga Skawińska-Pożyczka
adw. Agnieszka Smagacz
adw. Łukasz Smolak
adw. Krzysztof Stępiński
adw. Barbara Śmiałkowska
adw. Łukasz Trochimiuk
adw. Piotr Warfołomiejew

RYZYKA
KARNE I FINANSOWE
ZWIĄZANE ZE STOSOWANIEM TZW. „TRÓJKĄTA UMÓW"

Klient	Socap Bonus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Zakres zlecenia	Komentarz dotyczący ryzyk karnych i finansowych związanych ze stosowaniem tzw. „trójkąta umów"
Osoba zlecająca	Magdalena Szybisz – Prezes Zarządu
Data	1 lutego 2024 r.
Osoby przeprowadzające badanie	adw. Łukasz Trochmiuk r.pr. Magdalena Czech

Szanowni Państwo,

W załączeniu przedkładamy Państwu nasz komentarz w zakresie istotnych ryzyk karnych i finansowych pracodawcy i zleceniodawcy (podmiotu trzeciego) związanych z zawarciem umowy cywilnoprawnej z własnym pracownikiem (tzw. „trójkąt umów") w kontekście przepisu art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

WNIOSKI

- **Stosowanie przez pracodawcę we współpracy z podmiotem trzecim tzw. trójkąta umów niesie za sobą wysokie ryzyka zarówno w obszarze prawa karnego, w tym karego skarbowego jak i ryzyka finansowe.**

- **Ryzykami karnymi i karno-skarbowymi zarówno po stronie pracodawcy jak i podmiotów trzecich obciążeni są przede wszystkim członkowie zarządu tych podmiotów. W dalszej kolejności ryzyka te mogą objąć ponadto głównych księgowych lub *payroll* managerów firmy.**

- **Ryzyka te mogą się aktualizować w przypadku pozornych umów z agencją pracy tymczasowej lub pozornych umów o współpracy z podmiotem zagranicznym.**

- **Maksymalna wysokość możliwej do zasądzenia kary grzywny za popełnione przestępstwo wynosi 1 080 000 PLN natomiast za przestępstwo skarbowe 40 723 200 PLN. Niezależnie od kary grzywny za potencjalne czyny zabronione związane ze stosowaniem trójkąta umów orzeczona być może karta ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 5.**

- **Skazanie za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe wiązać może się z dodatkowymi konsekwencjami w m.in. postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu, prowadzenia działalności gospodarczej, a także pełnienia funkcji członka zarządu.**

KOMENTARZ

Komentarz w zakresie ryzyk karnych i karnych skarbowych

Zarówno odpowiedzialność karna jak i karna skarbowe jest w każdym wypadku odpowiedzialnością osobista osoby fizycznej.

Ryzyka związane z odpowiedzialnością karna (karną skarbową) spoczywają najczęściej na zarządzie lub innych osobach odpowiedzialnych z ramienia danego podmiotu za obliczanie i odprowadzanie składek ZUS lub podatków (w przypadku ryzyk karnych skarbowych).

Do ujawnionych ryzyk karnych możemy zaliczyć ryzyko stwierdzenia popełnienia przestępstw polegających na:

i. złośliwym lub uporczywym naruszaniu prawa pracownika wynikających ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego (art. 218 k.k.),
ii. zgłoszeniu nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość (art. 219 k.k.),
iii. przywłaszczenia mienia (art. 284 k.k.).

Powyższe czyny zagrożone są karami grzywny (maksymalnie 1 080 000 zł), ograniczenia wolności (do 2 lat) lub pozbawienia wolności – odpowiednio do 2 (art. 218 k.k. i art. 219 k.k.) lub 5 lat (art. 284 § 2 k.k.).

***

Zwrócić należy uwagę również na istotne ryzyka karne skarbowe leżące po stronie podmiotu trzeciego, z którym pracownik ma podpisana umowę cywilnoprawną, w ramach której wykonuje prace na rzecz swojego pierwotnego pracodawcy.

Ryzyka takie materializują się w przypadku, w którym podmiot trzeci nie odprowadza w imieniu i na rzecz pracownika zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń lub odprowadza je w kwocie zaniżonej lub kiedy nie przygotowuje z tego tytułu należytej dokumentacji podatkowej.

Ryzyka odpowiedzialności karnej skarbowej spoczywają na tym kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi pracodawcy (art. 9 § 3 k.k.s.).

Ponadto w przypadku płatnika także osoba wyznaczona przez płatnika, do której obowiązków należeć będzie obliczanie i pobieranie podatków oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu pobranych kwot (art. 31 o.p.).

W zakresie odpowiedzialności karnej skarbowej zidentyfikowane ryzyka dotyczą przede wszystkim odpowiedzialności z tytułu przestępstw skarbowych polegających na:

i. niepobraniu lub zaniżeniu w imieniu płatnika kwot zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń (art. 78 k.k.s.),
ii. podaniu nieprawdy w złożonych do urzędu skarbowego lub wysłanych pracownikowi informacjach podatkowych PIT-11 (art. 80 k.k.s.),

Pierwszy z powyższych czynów – art. 78 k.k.s. - zagrożony są karą grzywny (maksymalnie do 40 723 200 zł), lub pozbawienia wolności. Drugi czyn – art. 80 k.k.s. - zagrożony jest wyłączenie karą grzywny (do 13 574 400 zł).

***

Skazanie za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe wiązać może się z dodatkowymi konsekwencjami w m.in. postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu, prowadzenia

działalności gospodarczej, a także pełnienia funkcji członka zarząd, członka rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatora albo prokurenta w spółce prawa handlowego.

Ponadto podmiot, którego pracownik (współpracownik) został pociągnięty do odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe może być pociągnięty do tzw. odpowiedzialności posiłkowej (art. 24 § 1 k.k.s.). Odpowiedzialność posiłkowa pracodawcy / osoby trzeciej rozciąga się zarówno na obowiązek zapłaty orzeczonej względem sprawcy kary grzywny, jak i na obowiązek zwrotu uzyskanej w wyniku czynu zabronionego korzyści majątkowej.

Komentarz w zakresie ryzyk finansowych

Stosowanie tzw. „trójkąta umów" może wiązać się nadto z konsekwencjami finansowymi po stronie pracodawcy. Odpowiedzialność pracodawcy może obejmować konieczność uiszczenia zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Pracodawca odpowiada w tym zakresie całym swoim majątkiem, a w zależności od formy prawnej, odpowiedzialność subsydiarną mogą ponosić członkowie zarządu lub niekiedy wspólnicy spółki osobowej.

W razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek. Nieodprowadzone składki powiększyć mogą nadto odsetki za zwłokę, która na dzień sporządzenia opinii stawka ta wynosi 14,5%.

Kolejne ryzyko finansowe to kara grzywny wobec płatnika składek albo osoby obowiązanej do działania w jej imieniu za popełnienie wykroczenia z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegającego na:

i. niedopełnieniu obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w przewidzianym przepisami terminie (art. 98 ust. 1 pkt 1a u.s.u.s.),
ii. niezgłaszaniu wymaganych ustawą danych lub zgłaszaniu nieprawdziwych danych albo udzieleniu w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawianie ich udzielenia (art. 98 ust. 1 pkt 2 u.s.u.s.).

Oba wykroczenia zagrożone są karą grzywny do 5 000 zł.

Wyższą grzywnę, bo do 30.000 zł przewiduje z kolei przepis kodeksu pracy w przypadku wykroczenia polegającego na obniżaniu bądź niewypłacaniu w ustalonym terminie wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia przysługującego pracownikowi (art. 282 § 1 k.p.). Część składki na pracownicze ubezpieczenia społeczne finansowana przez ubezpieczonego stanowi część wynagrodzenia za pracę, dlatego też stosowanie tzw. „trójkąta umów" może wyczerpywać znamiona tego wykroczenia.

Należy zaznaczyć, że powstanie zaległości w zakresie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne może prowadzić do dalszych konsekwencji organizacyjnych m.in.:

i. ujawnienia w rejestrze przedsiębiorców KRS należności wobec ZUS objętych egzekucją (art. 41 ust. 2 ustawy o KRS),

ii. wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pracodawcy, wobec którego wydano prawomocny wyrok sądu lub ostateczną decyzję administracyjną o zaleganiu z uiszczeniem składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne (art. 108 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych),

iii. złożenia przez ZUS wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, a także

iv. orzeczenia zakazu prowadzenia przez działalności gospodarczej (na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej) bądź pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji, stowarzyszenia – w przypadku zawinionego niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie (art. 373 ustawy Prawo upadłościowego).

***

Magdalena Czech
Radca prawny

Łukasz Trochimiuk
Adwokat

Niniejszy dokument jest poufny i zawiera informacje chronione prawem. Jeżeli nie jest Pan/Pani zamierzonym adresatem tego dokumentu, jakiekolwiek ujawnianie, kopiowanie, dystrybucja lub korzystanie z dokumentu jest zabronione. Niniejszy dokument został przygotowany w oparciu o stan prawny obowiązujący w Polsce w dniu jego sporządzenia.